

Географія 8 клас

Тема .Які чинники впливають на формування річкової мережі України

Мета: сформувати в учнів знання про загальні гідрографічні особливості території України; про основні річкові басейни України; загальні риси гідрологічного режиму та роботи річок; показати зв'язок гідрологічного режиму річок з кліматичними умовами, підземними водами; навчити аналізувати природні умови басейнів річок, робити висновки про закономірності в розподілі річкового стоку; продовжувати формувати вміння роботи з картографічними джерелами географічної інформації; сприяти розвитку мислення високого порядку; формувати екологічне мислення.

Тип уроку: урок формування нових знань, вмінь, навичок.

Обладнання: фізична карта України, карта поверхневих вод України, кліматична карта, атлас, підручник.

Опорні та базові поняття: гідрологія, внутрішні води, поверхневі води, гідрографічні особливості, річкова мережа, річковий басейн, гідрологічний режим, повінь, паводок, межень, річний стік, падіння річки, похил річки, базис ерозії, твердий стік.

Географічна номенклатура: Чорне море, Азовське море, Балтійське море; річки: Дніпро, Дунай, Дністер, Південний Буг, Сіверський Донець, Прип'ять, Десна, Тетерів, Ірпінь, Росава, Трубіж, Сула, Псел, Оріль, Самара, Інгулець, Чорна Тиса, Біла Тиса, Тересва, Ріка, Теремля, Боржава, Прут, Стрий, Свіча, Лімниця, Серет, Збруч, Смотрич, Дохна, Савранка, Кодима, Соб, Синюха, Інгул, Салгир, Біюк Карасу.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань і вмінь учнів

Прийом «Асоціація»

Прийом «асоціація» можна провести у вигляді гри-змагання між окремими групами учнів. Можна ускладнити завдання: «Назвіть та покажіть на карті...»

Назвіть об'єкти, назви яких асоціюються з поняттям «поверхневі води».

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності

Прийом «Слово вчителя»

Учитель. Сьогодні ми розширимо та конкретизуємо ваші знання про поверхневі води України. Детальніше зупинимось на характеристиці основних річкових басейнів, зокрема на особливостях гідрографії і водного режиму річок.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Прийом «Словничок»

Учні разом із вчителем, користуючись підручником, довідниками з'ясовують зміст понять: гідрологія, гідрографічна мережа.

Учитель. Звертає увагу, що крім природних об'єктів — річок, озер, боліт — до гідрографічної мережі входять об'єкти, створені в результаті діяльності людини — водосховища, канали, ставки.

2. Прийом «Проблемне питання»

Спробуйте перелічити чинники, які визначають гідрографічні особливості території.

3. Прийом «Шпаргалка»

Густота річкової сітки України — 0,25 км/км²; в північно-західних районах до 2,0 км/км², в степу — 0,090–0,017 км/км².

Загальна протяжність річок — 206,4 тис. км.

Усі річки України належать до басейнів Чорного, Азовського, Балтійського морів. При цьому на південні моря припадає 94 % площі водозбору. Деякі степові річки не мають виходу до моря.

Загальна кількість річок — 63 119 (за іншими даними — 68 483);

кількість річок з довжиною понад 10 км — понад 4000;

кількість річок з довжиною понад 100 км — 120;

кількість річок з довжиною понад 500 км — 8;

кількість озер — 20 000, їх загальна площа — 4 тис. км²;

кількість водосховищ та ставків — понад 1000, загальною площею 10 тис. км².

Основні річкові басейни: басейн Дніпра, басейн Дунаю, басейн Дністра, басейн Південного Бугу, басейн Вісли, басейн Сіверського Дінця.

4. Прийом «Географічна лабораторія»

(Робота в малих творчих групах).

Завдання. За різними джерелами інформації впродовж п'яти хвилин скласти коротку характеристику басейну річки (за списком основних річкових басейнів) та оголосити присутнім.

5. Прийом «Словничок»

За доступними джерелами інформації учні з'ясовують зміст понять: гідрологічний режим, повінь, паводок, межень, річний стік, падіння річки, похил річки, базис ерозії, твердий стік.

Прийом «Географічна лабораторія»

(Учні працюють разом з вчителем).

Завдання. З'ясувати за текстом підручника особливості гідрографічних характеристик річок України (заповнити таблицю):

Рівнинні річки	Гірські річки Українських Карпат	Гірські річки Кримських гір
Живлення річок		
Річний стік		
Падіння та похил		
Робота річок		
Твердий стік		
Загальний висновок		

V. Закріплення вивченого матеріалу

Прийом «Інтелектуальна розминка»

Перелічіть загальні гідрографічні особливості території України.

Назвіть та покажіть на карті основні річкові басейни і системи України.

Охарактеризуйте основні особливості гідрологічного режиму річок України.

VI. Підсумок уроку

Прийом «Зробіть висновок»

Учні коротко роблять висновки про вивчений упродовж уроку матеріал.

VII. Домашнє завдання

- Опрацюйте текст підручника.
- Випереджальне завдання для прийому «Мандрівка»: підготуйте ґрунтовні детальні характеристики річкових систем Дніпра, Сіверського Дінця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Тиси.